

Hărțuirea cibernetică

Adrian Victor VEVERA, Alexandra Raluca ALBESCU

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică – ICI București

B-dul Mareșal Alexandru Averescu, Nr. 8-10, 011455, București, România

victor.vevera@ici.ro, raluca.albescu@ici.ro

Rezumat: Copiii de astăzi sunt prima generație care utilizează tehnologia pentru a hărțui, iar părinții de astăzi sunt primii care au avut nevoie să învețe cum să abordeze această problemă cu copiii lor. Internetul a facilitat ușurința cu care tinerii din zilele noastre devin agresori sau victime. De cele mai multe ori, tinerii nu sunt conștienți de amploarea și scopul publicului care accesează Internetul și, prin urmare, de potențialele pericole legate de publicarea informațiilor private în mediul online. În plus, atitudinea față de protejarea vieții private este influențată, în mare parte, de preferințele personale - care le pot fi insuflă de către părinți. Un agresor online are multe în comun cu omologii săi din viața reală, ambii exploatănd dezechilibrele de putere pentru a-și hărțui victima. Posibilitatea de a fi anonim în mediul virtual încurajează agresorii și permite comportamente care, în viața reală, nu ar fi puse în practică.

Cuvinte cheie: hărțuire cibernetică, victimă, hărțuitor cibernetic, Internet.

Cyberbullying

Abstract: Today's children are the first generation to use the technology to harass, and today's parents are the first to need to learn how to address this problem with their children. The Internet has facilitated the easiness with which young people, today, become aggressors or victims. Most of the time, young people are unaware of the scale and purpose of the public that access the Internet and, therefore, the potential dangers of publishing private information online. In addition, the attitude toward protecting privacy is largely influenced by personal preferences - which can be inspired by parents. An cyberbully has a lot in common with his real-life counterparts, both exploiting power imbalances to harass his victim. The ability to be anonymous in the virtual environment encourages aggressors and allows behaviors that, in real life, would not be put into practice.

Keywords: cyberbullying, victim, cyberbully, Internet.

1. Introducere

Dezvoltarea Internetului a creat un mediu de comunicare care există în afara limitelor și structurii "lumii reale", precum și departe de ochii părinților. În timp ce Internetul aduce beneficii majore tinerilor în ceea ce privește educația, exprimarea de sine și dezvoltarea socială, utilizarea acestuia implică, de asemenea, un spectru larg de riscuri la care copiii sunt mai vulnerabili decât adulții. În timp ce copiii și adolescenții se bucură de libertatea pe care o poate aduce Internetul și anonimatul on-line, acestea poartă și pericole ascunse, cum ar fi prădătorii sexuali și hărțuirea cibernetică.

Internetul a oferit un nou mediu prin care exploatarea, maltratarea, abuzul sexual și emoțional al tinerilor se pot propaga. Acesta oferă hărțuitorilor acces instantaneu la un grup mare de potențiale victime, precum și posibilitatea de a-și crea propriile "comunități" pentru a face schimb de idei și de experiențe, precum și de a forma o bază de date cu potențiale victime.

Multe dintre riscurile pe care le prezintă Internetul pot fi atenuate în cazul în care tinerii își păstrează, într-un mod proactiv, intimitatea online. În acest sens, este necesar ca aceștia să fie mai conștienți de consecințele dezvăluirii informațiilor de identificare online, deoarece, din păcate, mulți tineri nu recunosc cu ușurință situațiile în care divulgarea informațiilor i-ar putea pune în pericol. Majoritatea tinerilor au tendința de a vedea interacțiunea online și offline, ca parte a aceleiași realități, și au mai multă încredere în persoanele cu care interacționează online decât în părinții lor. De asemenea, aceștia consideră că informațiile pe care aleg să le împărtășească vor rămâne în cercul virtual de prieteni, și nu înțeleg că, mai târziu, aceste informații private ajung să fie diseminate și să se întoarcă împotriva lor.

2. Definirea termenului de Cyberbullying

Când vine vorba de identificarea și atragerea potențialelor victime, Internetul oferă numeroase oportunități și avantaje pentru hărțuitorii cibernetici. Cyberbullying-ul, după cum sugerează și denumirea, reprezintă o formă a hărțuirii tradiționale, manifestată însă, la nivel informatic, prin intermediul Internetului și a altor tehnologii moderne. Termenul de Cyberbullying nici măcar nu a existat cu un deceniu în urmă, însă problema a devenit astăzi una des întâlnită și discutată. Specialistul canadian în educație, Bill Belsey, a fost cel care a lansat acest termen, definindu-l astfel: ”Cyberbullying-ul implică utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale pentru a sprijini un comportament deliberat, repetat și ostil, desfășurat de către un individ sau un grup, care este destinat să aducă prejudicii altor persoane” [2].

Hărțuirea cibernetică presupune diferite forme ale abuzului psihologic comis prin acte de hărțuire, transmise prin tehnologiile de informare și comunicare, cum ar fi Internetul, telefonul mobil sau rețelele de tip wireless ori bluetooth. Aceste acte de hărțuire au ca scop amenințarea, intimidarea sau insultarea victimelor. Ele au un caracter repetitiv, putând fi comise atât de către un singur individ cât și de grupuri de persoane. Totodată, ”termenul de Cyberbullying se folosește doar atunci când părțile implicate sunt copii sau adolescenți, în cazul adulților folosindu-se termeni distincți precum Cyber-harrasment sau Cyberstalking” [5].

Cu toate că se aseamănă cu hărțuirea tradițională, Cyberbullying-ul poate avea o gravitate mai mare asupra victimei din cauza faptului că agresorul se află sub protecția anonimatului, săvârșind acțiuni pe care, în viața reală, nu le-ar fi comis. Astfel, victima devine mai ușor de exploatat, informațiile postate în mediul online persistând suficient de mult timp încât să își atingă scopul. Agresiunea cibernetică periclitează viața personală a victimei, în toate mediile în care aceasta se manifestă. Agresorul subestimează uneori efectele acțiunilor sale, considerând totul o simplă distracție sau joacă, totuși, pentru victimă, în unele cazuri, repercusiunile se pot dovedi chiar fatale.

Când agresiunea se întâmplă în mediul online, apar câteva elemente distinctive:

- în timp ce unele agresiuni sunt destul de explicite, cum ar fi împingerea sau distrugerea bunurilor, se întâmplă ca hărțuirea cibernetică să fie mult mai dificil de detectat de către adulți;
- cei care sunt agresați se pot afla în situația în care să nu cunoască cine perpetuează acest comportament;
- informațiile pot fi partajate ușor și rapid, ceea ce face dificilă limitarea sau oprirea mesajelor negative;
- persoana agresivă nu vede răspunsul imediat al victimei sale, vătămarea produsă și repercusiunile faptelor sale.

3. Tipuri și metode de Cyberbullying

Există moduri diferite prin care hărțuitorii ajung la victimele lor, inclusiv prin utilizarea mesajelor instant pe site-uri web de social networking, prin mesaje text sau apeluri telefonice. Hărțuirea cibernetică este un fenomen complex, având mai multe forme de manifestare. Conform site-ului inițiat de Kaspersky privind siguranța copiilor online, au fost identificate următoarele forme de manifestare a hărțuirii cibernetice:

1. Gossip (bârfa) – presupune postarea, în mediul online, a unor declarații publice speculative, ce pot denigra reputația unei persoane sau pot instiga și alte persoane în a adopta un comportament restrictiv față de victima în cauză;
2. Exclusion (excluderea) – presupune excluderea din grupuri sau activități online a unei persoane, nefiind considerată demnă de a face parte din acestea;
3. Harassment (hărțuirea) – presupune batjocura constantă și deliberată față de o persoană;

4. Cyber stalking (urmărirea online) – presupune însușirea unui comportament de hărțuire intimidant, cu scopul de a aduce conflictul în viața reală. Acest tip de comportament se manifestă atunci când hărțuitorul solicită o întâlnire față în față cu victima, amenințând-o, de data aceasta, fizic;
5. Trolling (întărâtarea) – este o formă de hărțuire cibernetică realizată prin insultarea violentă a unei persoane, în mediul online, atât de tare încât să provoace victima să răspundă. De obicei, aceste atacuri sunt personale și instigă mânia victimei, făcând-o să se piardă cu firea și să răspundă într-un mod negativ;
6. Comments (comentarii) – presupune postarea de răspunsuri negative și denigrante la adresa unor fotografii, clipuri video sau mesaje, postate de o anumită persoană în mediul online;
7. Dissing (insistența abuzivă) – presupune trimiterea permanentă de mesaje sau e-mail-uri către o anumită persoană, în pofida refuzului ei de a răspunde și de a comunica;
8. Fake profiles (profiluri false) – sunt profilurile create de către agresorii cibernetici ce își însușesc identitatea altor persoane, cu scopul de a facilita comunicarea cu victimele lor. Sub protecția anonimatului, agresorii își amenință victimele sau, alteori, își însușesc chiar identitatea victimei în discuțiile cu alte persoane;
9. Trickery (înșelăciunea) – înșelăciunea este actul câștigării încrederii unei victime, astfel încât aceasta să dezvăluie secrete sau informații stânjenitoare, pe care agresorul le postează online. Agresorul îi insuflă victimei sale un fals sentiment de securitate și de prietenie, înainte de a-i înșela încrederea;
10. Fraping (sabotarea) – presupune modificarea neautorizată a informațiilor de pe pagina personală a unei persoane. Această modificare are loc într-un context offline, atunci când victima își lasă telefonul sau computerul deblocat sau în condițiile în care victima nu își restricționează accesul la dispozitive. Sabotarea include și comunicarea în numele victimei cu persoane cunoscute sau necunoscute, pentru a-i denigra reputația;
11. Happy slapping (înregistrarea video a atacurilor) – presupune ca agresorul să filmeze victima în timp ce o atacă și să distribuie clipul video în mediul online, în acest mod crescând gradul de umilință la care este supusă victima.

De asemenea, Cyberbullying-ul poate include mai multe tipuri de discriminare: hărțuirea orientată spre rasism și religie, agresiunea legată de orientarea sexuală (agresiune homofobă sau bifobă), agresiunea legată de identitatea de gen (agresiune transfobă) și intimidarea oamenilor cu nevoi speciale sau dizabilități.

4. Cine sunt Cyberbullies și care este impactul lor asupra victimelor?

Cyberbullies nu trebuie să fie puternici sau rapizi, ei au nevoie doar de acces la un telefon mobil sau la un computer și de dorința de a teroriza. Oricine poate fi un Cyberbully, iar astfel de persoane au, de obicei, câteva îngrijorări cu privire la confruntarea față în față cu victimele lor. De fapt, anonimatul hărțuirii cibernetice este unul dintre principalele motive pentru care o persoană care, în mod normal, nu ar fi devenit un hărțuitor tradițional să devină un Cyberbully.

Hărțuitorii din mediul online sunt atât de gen feminin cât și de gen masculin. Asemănător cu agresorii tradiționali, Cyberbullies tind să aibă relații precare cu familiile lor și își petrec cea mai mare parte din timp în mediului online. Un Cyberbully poate să fie o persoană cunoscută de victimă, sau nu, hărțuitorii din mediul online rămânând adesea anonimi, ceea ce face dificil, sau chiar imposibil, ca victimele să le cunoască adevărata identitate.

Programul ”STOP Cyberbullying” descrie patru tipuri principale de Cyberbullies:

- ”Vengeful Angel” (Îngerul Răzbunător) - nu se vede pe sine însuși ca fiind un hărțuitor, ci mai degrabă un răzbunător, deoarece, de cele mai multe ori, se implică în procesul de hărțuire în încercarea de a proteja un prieten care este agresat tradițional sau în mediul online;

- ”Power-Hungry” (Avidul de Putere) - vrea să-și exercite autoritatea și controlul asupra celorlalți prin intermediul sentimentului de frică și este, deseori, victimă a agresiunii tradiționale;
- ”Mean Girls” (Fetele Rele) - agresiunea cibernetică apare adesea într-un grup de oameni, autorii sunt, de obicei, plictisiți și caută divertisment;
- ”Inadvertent” (Necugetatul) – acest tip de Cyberbully nu intenționează să provoace rău, el răspunde fără să se gândească la consecințele acțiunilor lui.

Daunele emoționale care pot rezulta din hărțuirea cibernetică este semnificativă. Victimele agresiunii tradiționale, de multe ori, suferă de depresie, anxietate, eșec școlar și chiar încep să evite școala. Victimele hărțuirii cibernetice suferă un prejudiciu psihologic mai mare datorită informațiilor dureroase care sunt disponibile, pentru public, 24 de ore pe zi, agresorii sunt adesea anonimi, victimizarea este continuă și inevitabilă și, de multe ori, este dificil de îndepărtat materialele publicate. Adolescenții pot fi reticenți în a le spune adulților despre abuzul la care sunt supuși deoarece, sunt traumatizați emoțional, consideră că este vina lor, sau își fac griji că activitățile lor online sau utilizarea telefonului mobil vor fi restricționate.

5. Concluzii

Internetul a transformat modul în care interacționăm cu semenii noștri și a deschis căi de comunicare agresivă și de hărțuire în mediul virtual, ceea ce a generat preocupări legate de siguranța acestor activități online. Pe măsură ce utilizarea Internetului de către tineri crește cu pași repezi, la fel se întâmplă și cu preocupările legate de siguranța lor online. Asigurarea unui mediu sigur necesită o înțelegere aprofundată a riscurilor cu care se confruntă tinerii în mediul virtual, precum și a soluțiilor posibile pentru reducerea acestora.

Hărțuirea cibernetică este una dintre cele mai semnificative problemele care poate apărea în mediul virtual, de aceea, este foarte important ca tinerii și părinții să cunoască strategiile elementare de prevenire a hărțuirii cibernetice, și anume:

- autoeducarea - pentru a preveni hărțuirea cibernetică, trebuie ca atât tinerii cât și adulții să înțeleagă exact ce constituie cyberbullying-ul, cum și unde se desfășoară;
- încurajarea tinerilor să nu dezvăluie informații de identificare, în mediul online;
- configurarea setărilor de confidențialitate - restricționarea accesului la propriul profil pentru persoanele necunoscute;
- căutarea numelui propriu pe toate motoarele de căutare importante pentru a urmări ce informații personale sau fotografii apar. În cazul în care apar informații pe care cyberbullies le pot folosi, acestea trebuie eliminate;
- ignorarea și ștergerea mesajelor de la persoane necunoscute;
- limitarea, în mod corespunzător, a ceea ce tinerii postează online;
- părinții și alți adulți responsabili de siguranța adolescenților ar trebui să se implice prin monitorizarea corespunzătoare a activității acestora în mediul online.
- utilizarea adreselor IP pentru urmărirea și blocarea agresorilor;
- schimbarea contului de utilizator, în momentul în care începe hărțuirea cibernetică;

Caracteristicile și condițiile legate de schimbările de putere și de decăderile comportamentale și etice din spațiul cibernetic, sugerează o obligație a adulților și a instituțiilor publice, care influențează viața tinerilor, să lucreze pentru o mai bună supraveghere și atenție la acțiunile din online ale adolescenților.

Agresiunea cibernetică este adesea o prelungire a agresiunii din lumea reală. În concluzie, interacțiunile virtuale nu ar trebui să fie considerate doar o fantezie, deoarece sunt reale pentru toți tinerii din zilele noastre.

BIBLIOGRAFIE

1. Aune, N. M. (2009). Cyberbullying, *The Graduate School University of Wisconsin-Stout*.
2. Belsey, B. (2005). Cyberbullying: An emerging threat to the “always on” generation, http://www.cyberbullying.ca/pdf/feature_dec2005.pdf
3. Charles, E., Padgett, S., Roden, J. (2013). Cyberbullying: A Review of the Literature, *Universal Journal of Educational Research*, Horizon Research Publishing.
4. Chisholm, J. F. (2014). Review of the Status of Cyberbullying and Cyberbullying Prevention, *Journal of Information Systems Education*, Vol. 25.
5. European Network and Information Security Agency (2011). Cyber-Bullying and online Grooming: helping to protect against the risks, *A scenario on data mining / profiling of data available on the Internet*.
6. http://www.stopcyberbullying.org/parents/youth_empowered_solutions.html
7. http://now.symassets.com/content/dam/content/en-gr/collaterals/ebook/norton-cyberbullying_guide.pdf
8. <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/what-is-it/index.html>
9. <https://www.brookings.edu/research/youth-internet-safety-risks-responses-and-research-recommendations>
10. <https://www.kaspersky.com/safe-kids>
11. Machimbarrena, J. M., Calvete, E., Fernández-González, L., Álvarez-Bardón, A., Álvarez-Fernández, L., González-Cabrera, J. (2018). Internet Risks: An Overview of Victimization in Cyberbullying, Cyber Dating Abuse, Sexting, Online Grooming and Problematic Internet Use, *International Journal of Environmental Research and Public Health*.
12. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., Tippett, N. (2008). Cyberbullying: its nature and impact in secondary school pupils, *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 49:4.
13. Tokunaga, R. S. (2010). Following You Home from School: A Critical Review and synthesis of research on cyberbullying victimization. Article in *Computers in Human Behavior Comput*.
14. Wachs, S., Wolf, K. D., Pan, C. (2012). Cybergrooming: Risk factors, coping strategies and associations with cyberbullying, *Psicothema* 2012, Vol. 24, Nr.4.
15. Wang, J., Ianotti, R., & Nansel, T. R. (2009). School bullying among US adolescents: Physical, verbal, relational, and cyber, *Journal of Adolescent Health*.

Adrian Victor VEVERA – este Director Tehnic, Cercetător Științific gradul II și membru în Consiliul Științific al Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică. Doctor în științe militare și informații, fiind la bază atât jurist cât și inginer specializat în fizică nucleară, deține o vastă experiență în ceea ce înseamnă securitatea națională, ocupând, de-a lungul timpului, numeroase poziții manageriale și de consiliere în diverse organisme ale statului. A publicat numeroase articole și lucrări pe teme de securitate națională și internațională, securitate energetică, criminalitate informatică, protecția infrastructurilor critice și a fost coordonatorul a numeroase proiecte de interes național.

Adrian Victor VEVERA – is a Senior Researcher II, the Technical Director and a member of the Scientific Council of the National Institute for Research and Development in Informatics. Doctor of Military Sciences and Information, being both a lawyer and a nuclear physics engineer, Mr. Vevera has extensive experience in the field of national security, fulfilling various positions, over time, in numerous managerial and counseling positions in different state organisms. He has published numerous articles and papers on national and international security issues, energy security, cybercrime, critical infrastructure protection, and has been the coordinator of numerous projects of national interest.

Raluca Alexandra ALBESCU a absolvit Facultatea de Litere din cadrul Universității din București și este absolventă a programului de masterat din cadrul Facultății de Management, Academia de Studii Economice din București. În prezent își desfășoară activitatea în cadrul Departamentului de Securitate Cibernetică și Infrastructuri Critice la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică - ICI București. Este interesată să se dezvolte în domeniul securității cibernetice, smart city și protecția infrastructurilor critice.

Raluca Alexandra ALBESCU graduated the Faculty of Letters from the University of Bucharest and is a graduate of the master program from the Faculty of Management, Academy of Economic Studies of Bucharest. She is currently working in the Department of Cyber Security and Critical Infrastructure at the National Institute for Research and Development in Informatics - ICI Bucharest. She is interested in developing in the field of cyber security, smart city and critical infrastructure protection.